

Regionális és helyi dimenziók Európában

I. Bevezető megjegyzések

1. Jelen jegyzet célja a február 7-i plenáris ülésen felvethető kérdések megvizsgálása. A Konventhez benyújtott módosítások¹, a Régiók Bizottsága által kidolgozott javaslatok², J-L. Dehaene alelnök által vezetett kapcsolattartó csoporttal való megbeszélések, a Fórumhoz érkezett észrevételek és az Intézményekben³ folyó eszmecsere alapján készült.

2. Az előterjesztett javaslatok széles skálájából csak azokat említjük, amelyek a Konvent által vezetett alkotmányos vita részét képezi, valamint azokat, amelyek tiszteletben tartják a tagállamok azon jogát, hogy önmaguk szervezzék meg belső struktúrájukat.⁴ A felvetett kérdések közül egyesek az európai regionális és helyi hatóságokra, mások jogalkotói hatáskörrel rendelkező régiókra vonatkoznak, míg mások a Régiók Bizottságára specifikusak.

3. A kibővült Európai Unió közel százezer regionális vagy helyi hatóságot foglal magában⁵. Ez egyben választott testületeinek és végrehajtó szerveinek "azt a jogát és képességét jelenti, hogy - jogszabályi keretek között - a közügyek lényegi részét saját hatáskörükben szabályozzák és igazgassák a helyi lakosság érdekében". Egy részük jelentős gazdasági és demográfiai súllyal rendelkezik. Több területen, mint például a gazdasági fejlődés, régiófejlesztés, a környezet-, fogyasztó- és élelmiszervédelem, az egészségügy, a foglalkoztatottság, a küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen, illetve a regionális és városi közlekedés, a regionális és helyi hatóságok, a nemzeti alkotmányos vagy a törvényes rendelkezéseknek megfelelően törvényhozói hatáskörrel vagy adminisztratív, fiskális vagy költségvetési hatalommal rendelkeznek. Ezen összetett, különféle és váltakozó jogkörök révén az Unión belüli helyi és regionális hatóságok hatáskörei a közösségi törvényhozás és politikák végrehajtását segítik elő.

4. Annak ellenére, hogy az évek múlásával a gyakorlatban - jóllehet közvetve - az uniós intézmények növekvő jelentőségű regionális és helyi dimenziót kaptak (a helyi és regionális hatóságokkal történő konzultációs területek állandó bővülése, a Régiók Bizottságának létrehozása, bizonyos politikák esetében a partnerség bevezetése, esetleg kifejlesztése fellebbezési/fellebbviteli jog esetén) felmerül a kérdés, ha nem lenne-e helyénvaló az Alkotmányban levonni az ezzel kapcsolatos logikai konklúziókat, hogy a kapcsolódást még nyilvánvalóbbá tegyék.

A felvetett kérdések a következők:

- a tagállamok identitásának tiszteletben tartása, közhatalmaik országos, regionális és helyi szintű megszervezése;
- konzultáció és partnerség;
- a Régiók Bizottságának státusa és működése;
- helyi és regionális hatóságok fellebbezési joga egy közösségi bíróságnál.

II. A regionális hatóságok helye és szerepe

Kifejezett utalás az Alkotmányban

5. Tekintettel a régiós és helyi dimenziók növekvő fontosságára az Unió életében, okkal tehetjük fel a kérdést, nem lenne-e helyénvaló ennek a helyzetnek az elismerése már az Alkotmány kezdeti részében. Már az Alapvető Jogok Chartája Preambulumában tisztázza, hogy az Unió hozzájárul a közös értékek megőrzéséhez és fejlődéséhez, miközben tiszteletben tartja a "tagállamok nemzeti önazonosságát és közhatalmaik országos, regionális és helyi szintű megszervezését".

A különböző területekről érkező javaslatok fényében felvetődik a kérdés, hogy vajon a tagállamok önazonosságának tiszteletben tartására és közhatalmaik megszervezésére vonatkozó rendelkezések az Alapvető Jogok Chartájának Preambulumában maradjanak, vagy pedig az Alkotmány kezdeti része foglalja magában. Ennek következtében a

kiegészítő hatáskörökkel foglalkozó munkacsoport konklúzióban javasolta, hogy az EUSZ 6. szakasza 3. bekezdésének rendelkezéseit, vagyis, hogy az Unió elismeri a tagállamok nemzeti önazonosságát, sokkal átláthatóbbá kell tenni azáltal, hogy tisztázzák: a nemzeti önazonosság alapelemei tartalmazzák "a tagállamok alapvető struktúráit és sarkalatos funkcióit, különös tekintettel a politikai és alkotmányos struktúrára, beleértve a regionális és helyi önkormányzatot...".

III. Határozatok kidolgozásában és végrehajtásában való részvétel

6. Törvényhozói kompetenciával rendelkező régiók fontos szerepet játszhatnak a döntéshozói folyamatban. Az EKSZ 203. szakaszának 1. bekezdése szerint "a Tanács minden tagállam egy-egy miniszteri szintű képviselőjéből áll, aki az illető tagállam kormánya nevében kötelezettséget vállal". A Szerződés e rendelkezését Maastrichtban úgy módosították, hogy lehetővé tegyék, a Tanácsban a tagállamokat regionális miniszterek képviseljék. Jelenleg minden tagállam maga állapítja meg, hogy ki jogosult/illetékes a képviselő betöltésére saját nemzeti alkotmányos rendszerének megfelelően. Természetesen minden esetben, amikor egy regionális miniszter vesz részt a Tanácsban, a központi államot és nem saját régióját képviseli. Három föderális vonalvezetésű ország, éspedig Németország, Belgium és Ausztria olyan okmányokat fogadott el, melyek lehetővé teszik a szövetségi entitások részvételét a Tanácsban.

Más decentralizált állam törvényhozói kompetenciával rendelkező régiói számára a döntéshozói folyamatban való részvételt olyan belső eljárás révén biztosítja, mely lehetővé teszi az illető kormány részére, hogy konzultáljon velük hatáskörükre vonatkozó esetekben, mielőtt arról döntene, milyen álláspontot alakít ki az Unió Tanácsában.

Partnerség és konzultálás

7. Már jó ideje, a kormányzáson folyó vita részeként, az európai intézmények, nevezetesen a Bizottság, a gazdasági és szociális, de, ugyanakkor és elsősorban regionális és helyi partnerek bevonásának legjobb módját fontolgatta a politikák megalkotása és megvalósítása érdekében. Vitáik széleskörű tapasztalaton és minden szinten történő konzultáción alapultak.

8. Tulajdonképpen a regionális és helyi partnerekkel több szinten folyik konzultáció:

- A tagállamok nagyon eltérő eljárások révén tájékoztatják a helyi és regionális hatóságokat, illetve konzultálnak velük a Közösség ügyeit illetően.

- A Régiók Bizottsága is konzultál velük.

- A Bizottság rendszeresen politikaalkotó tevékenysége részeként oly mértékben szervez konzultációkat, hogy ezek a külső konzultációk a végső előkészítés részét alkotják legtöbb tevékenység esetében.

9. A partnerkapcsolat elve, ami a Strukturális Alapok felhasználására vonatkozik, a regionális és helyi partnerek bevonására használt nagyon jellegzetes módszer. Valóban, a Strukturális Alapok⁶ általános szabályzatának 8. szakasza előírja, hogy közösségi cselekmények/akciók kivitelezése a Bizottság, a tagállam és a tagállam által országos, regionális és helyi szinten kijelölt hatóságok szoros konzultációjával történik. Egyértelmű, ez a szakasz tiszteletben tartja a hatáskörök belső leosztását a tagállamon belül. Ez a "Monitoring Bizottságok" felállítását eredményezi, amelyek rész vesznek az Unió által társfinanszírozott segítségnyújtás elõirányzásában, a programok és projektek kivitelezésében és felmérésében. Ezek a monitoring bizottságok gyakran regionális szinten léteznek, helyi és regionális hatóságok alkotják õket, de szociális partnerek és szektoriális (pl. környezetvédelmi) hatóságokat is magában foglalhat ugyancsak regionális szinten.

10. Mind a partnerkapcsolat elve, mind a konzultációs mechanizmusok a decentralizált kormányzás módszerének alkalmazása. Azon a gondolon alapszik, hogy egy politika befogadásának mértéke és, következtetésképpen, ennek hatékonysága is közvetlen kapcsolatban áll annak megfogalmazása során az érintettek bevonásának arányával. Ugyancsak lehetővé teszik a tipikus helyi jellegzetességek figyelembevételét a közösségi politikák megvalósítása során.

11. A kormányzásról szóló legújabb munkájában a Bizottság az ilyen típusú módszerek kiterjesztését tűzi ki célul, bizonyos közösségi politikák megvalósítása érdekében, miközben figyelembe veszi a létező regionális és helyi esetek sokféleségét is.⁷ A konzultációkat illetően, a Bizottság közzétette a "Megerősített konzultációs és párbeszédkultúra felé" című közleményét, és bejelentette, hogy 2003 februárjában nyilvánosságra hozza a helyi és regionális hatóságok

számára javasolt speciális konzultációs rendelkezéseit.

12. Az Európai Kormányzásról szóló Fehér Könyv vitája során a helyi és regionális hatóságok kérték, hogy rendszeresebb párbeszédet folytassanak képviselői egyesületeikkel. Ugyanakkor a Strukturális Alapok kezelése során, a partnerségi elvvel kapcsolatos tapasztalatok figyelembevételével, a Régiók Bizottsága és fő regionális és helyi hatósági társulások kérték, hogy a partnerkapcsolatok technikáját használják más közösségi politikák megvalósítása során is.

13. Végezetül, a Konvent szubszidiaritással és szövegének egyszerűsítésével foglalkozó két munkacsoportja javaslatokat terjesztettek elő az érdekelt felek konzultációjáról. Az egyszerűsítéssel foglalkozó munkacsoport úgy vélte, hogy különösen a törvényhozás felett álló regionális és helyi hatóságokkal történő konzultálás javítani fogja az európai törvényhozás minőségét. A szubszidiaritáson dolgozó munkacsoport véleménye szerint a szubszidiaritás elve annál jobban alkalmazható, minél hamarabb figyelembe veszik a jogalkotási folyamat során. Úgy érezte, a Bizottság feladata, hogy minél előbb konzultáljon minden érdekelt féllel, főként a helyi és regionális hatóságokkal, amelyeket közvetlenül vagy közvetve érinthet a tervezett vagy megfogalmazás alatt álló jogszabály. A törvénytervezeteket kísérő "szubszidiaritási lap"-ot illetően a Munkacsoport úgy vélte, hogy bizonyos fokú felmérést "kellene tartalmaznia végső anyagi kihatásáról, míg egy direktíva/irányelv/útmutató esetén a felmérés a tagállamok által (országos vagy más szinten) helyettesítendő jogszabályok horderejéről készülne.

IV. A Régiók Bizottsága

14. Az Unió Egyezménye (EKSZ, 263. szakasz) létrehozott egy "regionális és helyi testületek képviselőiből álló, tanácsadói státussal rendelkező bizottságot". A Tanács (minősített többséggel a Nizzai Szerződés életbelépése után) az illető kormányok javaslatai alapján kinevezi a Bizottság tagjait. A legnagyobb kihívás, amivel a Bizottság fennállása óta szembesült, az az Unió regionális és helyi szintjén létező gazdagság és másság képviselője.

Tagsága tulajdonképpen nagyon heterogén. Annak ellenére, hogy a "Régiók Bizottsága"-ként ismert néhány tagállam nem rendelkezik regionális szintű kormányzattal, míg másokban a regionális szint a központi állammal egyenértékű jogalkotói hatáskörrel rendelkezik.

15. A gyakorlatban a Régiók Bizottsága minden tagállam regionális és helyi képviselőiből áll, függetlenül ezek politikai és területi felépítésétől. Ugyanakkor az is igaz, hogy néhány föderális vagy erősen regionalizált tagállam (Németország, Ausztria, Belgium és Spanyolország) minden regionális egysége tag, a helyi szintű képviselőt háttérbe szorul.

Továbbá, annak ellenére, hogy az említett államok esetében az ország egész területét képviselik, másokéban a nemzeti delegáció a különböző területi szintek képviselőiből áll.

16. A Régiók Bizottsága összetétele nem tükrözi a tagállamok demográfiai valóságát. Az EKSZ 263. szakaszának 2. bekezdése államokra lebontva jelöli meg a bizottsági tagok számát. Az arány a bizottsági tagok és a tagállamok lakosainak száma között messzemenően eltérő.⁸ A Nizzai Szerződés nem tett semmit annak érdekében, hogy megváltoztassa ezt a helyzetet, és a Bizottsági tagok száma az új tagállamok révén hasonló módon növekedett. A Szerződés ugyancsak leszögezi, hogy a bizottsági tagok vagy regionális vagy helyi választott hatósági mandátummal kell rendelkezzenek, vagy politikailag felelősségre vonhatók legyenek egy választott közgyűlés/parlament előtt.

17. A Régiók Bizottsága tanácsadói státussal vesz részt a közösség döntéshozási folyamatában. Véleményre (habár nem kötelező jellegű) szükséges a Szerződésben kifejezetten megemlített esetekben, mint a közszállítás, a foglalkoztatás- és szociálpolitika, az oktatás, a szakoktatás, az egészségügy, a transzeurópai hálózatok, a gazdasági és szociális kohézió, illetve a környezetvédelem. Ennek ellenére a Bizottság, a Tanács vagy a Parlament más kérdésekben is kikérheti a véleményét, és maga a Régiók Bizottsága is dönthet úgy, hogy véleményt nyilvánít olyan esetekben, amikor kikérik a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét.

18. A Régiók Bizottsága kérte, hogy erősítsék meg tanácsadói hatáskörét, éspedig azáltal, hogy kötelezik a Bizottságot és a Tanácsot, okolja meg döntéseit, amennyiben nem követi tanácsait. Kereste a jogot is, hogy az Európai Bírósághoz forduljon saját kiváltságainak/előjogainak védelmében. Az ilyen típusú keresetet/pert⁹ meg kellene különböztetni azoktól, melyeket a szubszidiaritás elvével való összeegyeztethetlenségért indítanak; a téma szubszidiaritás elvén dolgozó munkacsoport 20-as pontban olvasható javaslatait között is szerepel.

19. Az Unió felépítésén belül regionális és helyi érdekeket és nézeteket képviselő Régiók Bizottsága azzal indokolta

intézményes igényeit, hogy szükség van a regionális és helyi érdekek jobb képviselésének biztosítására. Ezzel ellentétben mások rámutattak, hogy új jogkörök saját összetételének mélyreható változását teszi szükségessé. Ugyancsak azon a véleményen voltak, hogy míg a heterogén volta nem befolyásolja hátrányosan aktuális tanácsadói feladatait, akadályt képezne kibővített hatásköre gyakorlásában. Továbbá maga a Régiók Bizottsága is kifejezésre juttatta azon óhaját, hogy jobban tükrözze a helyi és regionális kormányzat sokféleségét a nemzeti delegációk összetételében a regionális és helyi képviselőt egyensúlyának jobb biztosítása révén.

20. Végül, ki kellene emelni, hogy a szubszidiaritás elvén dolgozó munkacsoport hosszasan tárgyalta a Régiók Bizottságának szánt szerepet a szubszidiaritás elvének minél jobb alkalmazását illetően. A munkacsoport többek között meghallgatta a Régiók Bizottságának képviselőit, akik egyben megfigyelők a Konventben, és egyetértettek abban, hogy a Régiók Bizottsága meg fogja kapni azt a jogot, hogy a szubszidiaritás elvének megsértése végett az Európai Bírósághoz fordulhasson. Ez a Régiók Bizottsághoz véleményezés céljából benyújtott javaslatokra vonatkozna, és amelyről az a véleményezésében szubszidiaritással kapcsolatos ellenvetéseket fogalmazott meg.

V. Törvényhozói kompetenciával rendelkező régiók

21. Eltekintve attól, hogy bizonyos esetekben részt vesznek a Tanács ülésein, a törvényhozói hatáskörrel rendelkező régiók éppen a törvényhozói hatáskörük folytán kell a közösségi jogot átültessék. Ennek ellenére, míg az irányelvek átültetésének kötelezettsége a föderális államokban jogalkotói intézkedést tehet szükségessé a régiók és nem a föderális állam szintjén, ez eddig nem gyakorolt hatást a Közösség és a tagállamok között létező jogi kapcsolatra. Így az Európai Bíróság elrendelte, hogy akkor is, ha kötelező a tagállamok *minden* - központi és regionális - hatóságára, az hogy saját hatáskörükön belül biztosítsák a közösségi joggal való megfeleltetést, nem a közösségi intézmények feladata, hogy ítélkezzen a belső hatáskörök leosztásáról minden egyes tagállamon belül. Következésképpen: a Bizottság csak a szóban forgó tagállam kormánya ellen indíthat pert azért, hogy nem teljesítette az EKSZ 226. szakaszából fakadó kötelezettségét, még akkor is, ha a mulasztás egy régió működésének vagy kihágásának a következménye; ilyen perek során a tagállam nem védekezhet a belső jogi rendszerében létező rendelkezésekkel azért, hogy igazolja a mulasztást.¹⁰

22. Megkeresések történtek annak érdekében, hogy megállapítsák a régiók sajátos fellebbezési jogát azon a jogcímen, hogy az Unió valamely határozata/törvénye kihatással van saját jogkörének/hatalmának gyakorlására, amelyet saját alkotmányuk alapján élveznek/bírnak.

23. Jelenleg regionális entitás csak az EKSZ 230. szakaszának 6. bekezdése alapján indíthat pert semmissé nyilvánításért az Európai Bíróságon mint "jogi személy", bármely magánszemélyhez hasonló feltételek mellett, vagyis abban az esetben, ha a vitás határozat/törvény címzette rá vonatkozik, illetve egyenesen vagy sajátosan érinti. Az Elsőfokú Bíróság¹¹ jól megalapozott joggyakorlata alapján egyetlen sajátos helyzetben engedélyezi a régióknak a kereset indítását, és pedig, ha az állami segélyekre vonatkozó bizottsági határozatok megtiltják azon régiók által engedélyezett segélyt. Még akkor is, ha egy ilyen tiltó határozat címzettje a tagállam és nem a régió, a joggyakorlat úgy tekinti, hogy ennek ellenére a regionális hatóságot érinti, ha "*közvetlenül megakadályozza saját hatáskörének a gyakorlásában*". Ezenfelül a közösségi bíróság megállapította, ezekben az esetekben a keresetet indító regionális hatóságnak van egy különálló, attól a tagállamtól eltérő érdeke is, amelyikhez tartozik, "*ahol saját jogokkal és érdekekkel rendelkezik, és a kérdéses segély olyan intézkedések megtételét jelenti, melyet a hatóság a jogalkotói és pénzügyi autonómia gyakorlása során tett és az érintett tagállam alkotmánya közvetlenül rá ruházott*". Másfelől elfogadhatatlan, hogy egy régió keresetet indítson, ha csak arra a tényre támaszkodik, hogy területén a vitatott határozatnak/törvénynek társadalmi és gazdasági következményei vannak, és nem hivatkozhat saját hatáskörének gyakorlására.¹²

24. Ennek ellenére nem világos, hogy ezt a jelenlegi joggyakorlatot lehet-e úgy értelmezni, hogy egy törvényhozói hatáskörrel rendelkező régió jogosult az EKSZ 230. szakaszának 4. bekezdése értelmében arra, hogy elutasítsa egy olyan direktíva/irányelv/útmutató (vagy az elkövetkezőkben egy kerettörvény) törvényességét/jogszerűségét, amelyet át kellene ültetnie a tagállam alkotmányának megfelelően, és ami - meglátása szerint - kihatással van saját jogalkotói hatáskörére. A nehézség ebben az esetben abban a követelményben található, hogy a kérdéses határozat/törvény "egyéni vonatkozású" kell legyen (EKSZ 230. szakasz 4. bekezdés), mivel a kifejezést nagyon korlátozva értelmezték a Plaumann-perben, és azt az értelmezést az Európai Bíróság nemrég megerősítette¹³, sőt a kérdés már a Konventben is¹⁴ említést nyert.

25. Ki kellene emelni, hogy a szubszidiaritáson dolgozó munkacsoport nem választotta azt a lehetőséget, hogy a szubszidiaritási elv megsértése esetén biztosítsák a fellebbezési jogot azoknak a régióknak, amelyek nemzeti

intézményi szerkezetük folytán jogalkotói minőséggel rendelkeznek.

VI. Feltárandó dimenziók

1. Az Alkotmány bevezető/kezdeti szakaszai kellene hivatkozzanak a regionális és helyi hatóságokra? Ha igen, milyen utalást tartalmazzanak? Úgy gondolja, hogy a Charta-beli utalás elegendő?

2. Össze lehetne egyeztetni a regionális és helyi hatóságok *konzultálására* és *partnerségére* vonatkozó javaslatokat elsősorban az Alkotmányos Szerződéstervezet VI. az Unió demokratikus életére vonatkozó fejezetével, és másodsorban a szubszidiaritásra vonatkozó rendelkezésekkel?

3. A Régiók Bizottságára vonatkozóan:

- Felül kellene tagságát vizsgálni?

- Az általános kötelezettség ellenére, mely szerint az intézmények meg kell indokolják döntéseiket, szükség van annak a bevezetésére, hogy a Bizottság és a Tanács meg kell indokolja amennyiben úgy dönt, hogy nem alkalmazkodnak a véleményéhez?

- A Régiók Bizottságának azon jogát, hogy keresetet indítson az Európai Bíróságon saját előjogainak/kiváltságainak védelmében, be lehet-e foglalni az alkotmányos szerződésbe?

4. Kifejezetten meg kellene-e említeni a régiókat az EKSZ 230. szakaszának 4. bekezdésében?

Lehetséges a kérdés megoldása, amennyiben követik a II. Munkacsoport jelentésébe foglalt javaslatokat, hogy a természetes és jogi személyek azon jogát, hogy keresetet indítsanak a fenti szakasz alapján, kiterjesszék olyan általános vonatkozású intézkedésekre, melyek az érintett egyénekre közvetlenül érvényesek?

Fordította: Walter Klára

Jegyzetek

1 Vö. Bösch, Farnleitner, Kiljunen, Lamassoure, MacCormick, Speroni és Teufel, hozzászólások az Európai Néppárt és az Európai Szocialisták Pártja részéről, valamint V. Giscard d'Estaing elnök bruges-i beszéde.

2 A Régiók Bizottságának véleménye a "Regionális és helyi hatóságoknak az európai integrációban betöltött szerepe" [The Role of the Regional and Local Authorities in European Integration] (Lord Tope).

3 Az Európa Parlament 2003. január 14-i határozata a regionális és helyi hatóságoknak az európai integrációban betöltött szerepéről.

4 Ebben a kontextusban a Bíróság több alkalommal kifejtette, hogy nem a Közösség intézményeinek a feladata, hogy véleményezze a belső hatáskörök/jogkörök leosztását minden egyes Tagállamban.

5 Vö. Európa Tanács, Helyi Önkormányzatok Európai Chartája, 3 (1) szakasz.

6 1260/1999. számú Tanácsi Rendelkezés (EK)

7 Keret háromoldalú célirányú szerződések és egyezmények részére a Közösség, az Államok és a regionális és helyi hatóságok között. (Bizottság Közleménye, 2002. december 11-én fogadták el [COM (2002) 709 final]).

8 Például Németország esetében ez az arány 1:3418000-hez, míg Luxembourgban 1:71500-hez és Olaszországban 1:2400500.

9 Egy ilyen jog, például, megengedné a Régiók Bizottsága számára, hogy kérje alapvető ügyrendi követelmény okán a hatályon kívül helyezését egy olyan törvénynek, melyet előzetes konzultálás nélkül fogadtak el, egy olyan területen, amelyre megbízást kapott.

10 Vö. C-227/85 - 230/85 Bizottság v. Belgium, EBA [Európai Bizottság Ajánlása] 1988, I; C-211/91 Bizottság v. Belgium, EBA 1992, I-6757 C-95/97, EBA 1997, I-1787.

11 T-214/95, Vlaams Gewest v. Bizottság, EBA 1998, II-717; T-609/97, Regione Puglia v. Bizottság, EBA 1998, II-4051; Freistaat Sachsen v. Bizottság, EBA 1999, II-3663.

12 T-238/97, Comunidad Autónoma de Cantabria v. Tanács, EBA 1998, II-2271; Freistaat Sachsen v. Bizottság, EBA 1999, II-3663, 87. bekezdés.

13 Ez a joggyakorlat nem engedi meg az egyéneknek, hogy keresetet indítsanak általános vonatkozású intézkedések esetében, még akkor sem, ha

közvetlenül érinti őket, kivéve azokat a rendkívüli eseteket, amik kihatnak rájuk "speciális jellegzetes tulajdonságuk vagy konkrét helyzet miatt, ami egyénileg megkülönbözteti őket ugyan úgy, mint a címzettet." Vö. Az Európai Bíróság 2002. július 25-i döntését a C-50/00 P, UPA ügyben, mely megerősítette a Plaumann-ügyben hozott ítéletet, 25/62, EBA 197 ügy, ellentétben Jacobs korona-jogtanácsos indítványával, hogy megváltoztassa a bírói hozzáállást a szóban forgó ügyben, és a CFI-vel. A 2002. május 3-i ítéletben a T-177/01, Jégo-Quéré-ügyben.

14 Lásd főleg a II. Munkacsoport végleges jelentését, Konvent 354/02, 15-16. o., melyben utalás történik a Konvent több tagjának ebben a témában tett hozzászólására.

- Horváth Réka - Veress Emőd: Regionális politika és területfejlesztés Romániában
- Bodó Barna: Régió és politika
- Hajdó Csaba: A román regionális politika reformja: lehetőségek és kihívások - Reflexió Horváth Réka és Veress Emőd tanulmányára -
- Horváth Gyula: Területi fejlődés és regionalizmus - Hozzászólás Horváth Réka-Veress Emőd tanulmányához -
- Kolumbán Gábor: A román regionalizmus paradoxona
- Nemes Nagy József: Regionális fejlődés, regionális politika
- Pálné Kovács Ilona: Gondolatok Horváth Réka és Veress Emőd *Regionális politika és területfejlesztés Romániában* c. tanulmánya ürügyén
- Perger Éva: Gondolatok Horváth Réka - Veress Emőd: Regionális politika és területfejlesztés Romániában című tanulmánya kapcsán
- Vincze Mária: Sötétben tapogatózunk?
- Regionális és helyi dimenziók Európában
- Románia állásfoglalása 21. fejezet: Regionális politika és a strukturális eszközrendszer koordinációja
- Helyzetfeltáró jelentés a helyi és regionális demokrácia helyzetéről Romániában
- György Béla: Reformmozgalom a romániai Országos Magyar Pártban (1926-1927)
- A Magyar Párt igen tisztelt Elnökségének
- Az Elnöki Tanács kommunikéje az emlékiratról
- Krenner Miklós a reformcsoport céljairól
- Nagyságos Krenner Miklós Úrnak
- Dr. Kecskeméthy István nyilatkozata a Krenner-csoportról, a pártegységről és a Magyar Párt mai vezetőségéről*
- Krenner Miklós megállapítja, hogy a reformcsoport kiegyenlítő munkáját mindenben meghiúsították
- Krenner Miklós: A magyarság vezéreihez
- Michael Hechter: A nacionalizmus megfékezése
- Sorbán Angella - Nagy Kata: Merre haladt a romániai magyar társadalom az elmúlt tizenkét évben?
- Bakk Miklós - Horváth Andor - Salat Levente: Az RMDSZ 2003-ban - útkeresés integrációs határpontokon
- Benedek Gyula: Az asszimilációról mint statisztikus
- Kiss Tamás: A szocialista típusú modernizáció és hetednapot ünneplő adventista vállalkozók
- Szabó Máté: Civil társadalom - globalizáció - regionalizmus
- Gerencsér Balázs: Kisebbségpolitikai rendszerváltozás Magyarországon- Gondolatok Győri Szabó Róbert írással kapcsán -
- Székely Tünde: A civil szféra és a politikai szféra fogalmainak viszonya a gondolkodás történetében és a különböző európai társadalmakban

(c) Jakabffy Elemér Alapítvány, Media Index Egyesület 1999-2004
Impresszum | Médiaajánlat | Adatvédelmi záradék